

БАТЬКІВЩИНА

РІК ВИД. П. **УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК** **Італія** **ЧИСЛО 38/52/**
Ріміні **неділя 29. IX. 1946**

В.В. НОВА ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ

Кожний поневолений нарід шукає можливостей, старається скинути з себе вороже ярмо, щоб захити вільним хиттям у своїй державі, щоб бути паном у своїй рідній хаті. До цього ж змагав і змагає бездушину наш український нарід. Вже другу війну зустрічали ми з іскоркою надії в серці, вже другий раз сподівалися ми використати відповідний час, щоб поставити себе нарівні з іншими вольними народами. Вже другий раз у ІХ.ст. чекали ми на правдивий осуд західних демократій - осуд нашої справи.

Але, як показує дійсність, західний світ не зрозумів як слід нашої справи, не зрозумів наших змагань. І дивно! Чому ж він не хоче, чи не може, нас зрозуміти. Ми ж так само як і інші народи ніколи не жаліли жертв і трудів за наше визволення, не хадімо і сьогодні. Чому вони не уважають зневажливу усмішку червону Москву, йдуть їй на уступки, по-мимому того, що знають добре совітський режим і пізнають совітську "демократію", яка зовсім не відповідає вимогам Заходу. Навіть тоді, коли через канадійську аферу шпionaжі, через політику Москви в східній зоні Німеччини чи в інших окупованих нею країнах, західний світ переконався, що Совіти в ніякому випадку не мають найменших замірів провадити миру співпраці над відбудовою Європи, захід надалі не ставлять вдержати мир, не допустити до нової війни, не звертають уваги на те, що питання народів Східної Європи не розв'язані.

Сотки тисяч скитальців, що залишили рідну землю та втекли на Захід, щоб рятувати своє фізичне існування й далі провадити - вже посередню - боротьбу проти нашого найбільшого ворога. Ці масові біженці - це доказ, що український нарід не погодився й не може погодитися, щоб такий стан, як зараз є в Україні, існував надалі.

Щоб до нас, чи взагалі до нашої визвольної справи, поставились із зрозумінням потуги Заходу, мусимо в першу чергу ми ставитись із належним зрозумінням до визвольного руху. У визвольному русі мусимо дійти до повного порозуміння й солідарності всередині, щоб ця справа в очах чужинців набрала більшого значення, як також, щоб ми, скитальці, показали нашій старій еміграції сформульований як слід план боротьби за наше визволення й масову одностайність нашого суспільства, продовжати боротьбу аж до здійснення цього великого плану.

Канадійський часопис "Наш Шлях" з дня 17.8.46. подає перебіг цілої боротьби за визволення в статті "Ми й українська визвольна справа", де вдало підкреслили всі наші браки й недотягнення, та з якої наглядно переконались, що наша еміграція в Новому Світі чекає від нас не роздорія і порізень, але гармонійної співпраці всіх здібних до боротьби українських сил.

"Від українських скитальців ми довідалися дещо про переживання українського народу в часі війни. - Цим "Новий Шлях". - Доідалися про халіве фізичне й матеріальне знищення українського народу в часі війни москвою - більшовицькими й німецько - нацистськими наїзниками. Доідалися про розлучливу самооборону народу напад терором тих наїзників. Все це трагічні, моторні факти, хоч прямо неможливі..."

Однак ми також доідалися, що навіть і в тих жалких воєнних роках українське народне визвольне змагання не переривалося. Визвольна акція велася невинно і в таких формах, як яких у даному часі можливо було й вести. І ворог і друг України мусить ствердити, що авангардом і думець тієї визвольної політичної акції весь час була Організація Українських Націоналістів /ОУН/, створена с.п.п. полковником Євгеном Коновальцем. Це є прийнятний факт для кожного канадійського українця, який це в передвоєнних роках визнавав ОУН авангардом і гориском українського національного визвольного руху. Ми також доідалися про деякі похибки, недотягнення й необдумані погляди в акції українського визвольного руху. Ми почули, що через ті похибки заїсзували спори і сварки та поразки серед його провідників. Ці спори перейшли до війни й на політичну скитальщину /спір між чельниківшиною й бандерівщиною, як кажуть вороги українського визвольного руху/. На щастя, як можемо вносити із досі отриманих вісток, ці спори не є принципіальною, а тактичною натурою, й можемо сподіватись, що скоро вони закінчатся й ОУН буде одноціла й без змази та скязи. Ми також доідалися про героїську збройну формуцію українського визвольного руху, про Український Повстанчу Армію /УПА/, яка діяла й підпілля на всіх землях України в часі війни й досі діє та є пострахом для наїзника. Вона аполітична й зложена з різних українських національних елементів, які всталися на ворогові за свої спалені села, за помордованих і засланих на московську північ рідних, за обезчещення сестер, жінок і дівчат, за грабїж і

наругу ворога над народом. Віримо, що УПА це наслідниця УВО, а якої зродилася була ОУН, політична організація.

На підставі всіх тих вісток, які дістались до нас тут у Канаду, а які відносяться до української визвольної справи та акції, приходимо до висновку, що головним діючим чинником української національної політики далі остається ОУН, а чинником національної революційної акції в Україні є УПА. Цим двом організаціям належить моральна підтримка збоку всіх українців, які бажають волі й кращої долі українському народові.

Висловлюємо повше по довгій, бо майже однорічній, аналізі повоєнного стану української визвольної справи та акції в Україні. Аналіза була безстороння, а поступування обережне / двічі змир, заки вріжеш/. Найрішучіше осуджуємо братовбивчі поразки серед людей, що об'єднані однаковою ціллю, осуджуємо неморальні методи в політичному діянні, осуджуємо ставлення на другий план політичної національної за-сади: "наша сила - в нас самих". Однак рівночасно рішуче осуджуємо всіх тих в українському політичному світі, які, не навчені історією, ведуть таку акцію там в Європі, на скитальщині, а також у ЗДА, якої результатом було б відно інше, лише поглиблення, поширення й зафіксування роздорю в українському визвольному русі, отже найбільша шкода для українського народу. А історія вчить нас, що вороги українського народу здобувались поневерити його найбільше при помочі методи "діли й пануй" / Козаки й хлопці, рестонови й нерестонови козаки, незаможники й куркулі, "пусть русина на русина!" і т.ін./. Нам треба доложити всіх зусиль, щоб цим разом ворог не досягнув своєї мети при помочі цієї методи. Хай зломить собі карк із того коника, на якому тепер їде між нас! Цей коник відомий усім. А ми бачимо в ньому злого "троянського коня". Кажуть нам: "Мельник із вандеро порівнявся. За ким ви?" Наша відповідь така: Ми за одностайним всенароднім визвольним фронтом українського народу! Ми за одностайну ОУН і якнайкращу УПА! Ми за якнайкращою солідарністю всіх українців, яких ідеєю є: Вілла й Соборна Українська Держава!"

Цього хіба вистарчає нам, щоб зрозуміти бажання нашої заоканської еміграції. Та хіба ж це тільки вона одна на того бажала? Чи ж не та такі самі голоси чули ми в Україні з широким мас? Правдою є, що таке з'єднання всіх здорових до визвольної боротьби сил було і є побажання, однак правдою є й те, що дотепер напроцьї шести років де такого з'єднання не прийшло. І в нас мимоволі виникає питання: де шукати причий, що дотепер бажане з'єднання не ввійшло в життя?

Думаю, що на наші маси цей виникнути не можна. Маси були, є і будуть масами. Вони звичайно задляються на своїх політичних провідників і виконують послушно їх волю. І коли ці провідники зміло підходять до справи /вгадав Хмельницький/ вони зуміють зробити все, але вони не повинні забувати, що й воля народу мусить бути їх волею, і зобов'язанням народу треба читатись, бо вже стара римська пословиця говорить, що голос народу - гуде Бог. Ми знаємо це добре, що народ роздорю не бажав і не бачав, а навіть осуджує його, але чекати з'єднання в імані не можна. Не ниси його зробили й не ниси його направляють. Народні маси бачать, до чого веде роздор, і старяться його в радикальний спосіб усунути, і в того виходять братовбивство, вислідом чого це більше загострення всередині нашого суспільства. Маси, які, звичайно, керується питаннями своїх провідників, забувають про безпеку ззовні а в першу чергу шукать між собою ворогів, якими вважається кожна людина, котра має відмінні переконання того чи іншого.

Зокрема в цей час, на еміграції, чи краде на скитальщині, без вирішеного нашого завтра, ми повинні це зрозуміти, що не пора нам загострювати наші внутрішні відно-синня. Ми знаємо це, як виглядає наше майбутнє, що, само зрозуміло, не залежить від нас, але знаємо з минулого, з нашої історії, що згода будує, а незгода руйнує. Мабуть ніхто з нас не бажав руйнувати ОУН - авангард боротьби за незалежність - руйнувати те, що збудував с.п.п. полк. Є. Коноваль-лець.

Ми відірвані від світу, в таборі, як дитинки бу-демо змагати до скріплення та з'єднання нашої таборної думки й чину, а це буде напевно один крок ближче до повного порозуміння наших провідних чинників.

Шість років спору в ОУН повинні вже закінчитись з'єднанням. Воно повинно прийти в наші ниси від проволу і народні маси приймуть його з ентузіазмом і це спричинило б велике скріплення наших сил у боротьбі з ворогом та приєднани б здійснення нашої Великої Ідеї.

УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ НА УСЛУГАХ МОСКВИ

Культурне Відродження України, широке розпочате Мазепою, різко перервала поразка в Подтавському бою, 1709 р. Від того часу залізла рука московського ката, — царя Петра I відкирав всі кращі культурні сили з України до своїх послуг.

Першими жертвами впади виховані в Києво-Могилянській Академії, відомі драматурги й громадські діячі — Теофан Ірокопович і Дмитро Туптало. Не говорячи вже про те, що їх руками Петро I побудував організаційне тіло московсько-православної церкви, ці обидва драматурги спричинили до розвитку московського театру. Батько московського театру, Федір Волков, був вихованій на драматургії Прокоповича й Туптала.

Майже одночасно те саме відбувалося в музиці й образотворчому мистецтві. Ледви встигли з'явитися якісь наші мистці, на них відразу накладала руку Москва. Музичне мистецтво будується силами українців-композиторів Борзнянського, Березовського й Веделя, провід в малюванні ведуть українці Левинський та воровиковський, царські будинки й сади Петербургу прикрашаються найкращими різьбярями того часу — українцями Козловським та Мартосом.

Одночасно на українських мистців Москва накладає обов'язок творчо й критично засвоювати всі цінні мистецькі надбання заходу, що попадають до Москви з "прорубанням вікна в Європу" Петром I. Вона використовує й велику оціненість італійської "комедії дель арте" /комедії ремісників/, і також патос французької класицистичної трагедії Корнеля й Расіна, і сентименталізм драм Д. Дідро, і кантиленність італійської опери, і навіть високе церковне мистецтво німця Евемана. Досить лише вказати на один факт, коли головним лібретистом при тій опері в Петербурзі був італійський поет Пієро Метастазіо, якому до помочі було виділено ще молодого... українського письменника В. Капніста. Справа не в тому, що ця спроба вийшла невдачею для нашого письменника, але справа в тому, що українським силам московський уряд наказував відгравати провідне становище в мистецтві, для творення свого власного.

Потреба створити останнє назріла по закінченні московсько-французької війни 1812 р. Москві треба було творити свій театр та оперу.

1823 р. це було зроблено й у Москві створився драматичний театр під назвою Малий театр. Але хто був основоположником цього театру? Хто перший вив початки психологічної акторської школи? У к р а ї н с ь к и й актор Михайло Щепкін, колишній співробітник І. Котляревського в Подтавському театрі, де він виховав майбутні покоління московських акторів, на чолі з "пророком Садовським". Традиціями Щепкіна живе й до сьогоднішнього дня московський Малий театр.

А в московській опері? Хто співав 1836. й 1842 рр. провідні партії Івана Суєаніна й Руслана в операх "Ліття за царя" й "Руслан і Людмила" написаних композитором Михайлом Глінкою, батьком московської музики? І співаки й давали в інших операх, виставлених в т.зв. Імператорських театрах? Йосип Петрів, актор харківської трупи Штейна та Семен Гудак — Артемовський, автор нашої загально-відомої опери "Запорожець за Дунаєм"! Першого, як і Щепкіна стягнула до Петербургу дирекція Імператорських театрів, а другого витягнув з України сам М. Глінка при своїй подорожі. Хто потім наслідував їм? Відомий бас, українець Федір Справинський, якого вважають спадкоємцем відомого московського баса — співака Федора Шалаяіна!

А хто перший зробив ризик виставити на сцені "Камінного господаря" /муз. О. Даргомижського/, опери Вагнерівського плану? Хто врешті торував шляхи до вистав опер Р. Вагнера на сценах оперних московських театрів? Наш відомий героїчний тенор Іван Алчевський... По його вдалих перших кроках пішов відомий петербурзький героїчний тенор Іван Ершов...

А що було в цей час в образотворчому мистецтві, в драматичному театрі? Не будемо завантажувати пам'ять читача, але хто були малюрі Рєпін, Куїндзі? Ах в Україні створив свої безсмертні твори Врубель! Чи ж ми можемо спокійно пройти повз імена драматичних акторів боярської, Вірної? Всі вони стягнені були до послуг Москви.

Але знав царизм, а становище не змінилось. Советська Москва продовжує далі тягнути мистецькі таланти з України. Так трапилось з героїчним тенором Михайлом Микишею. Зараз список провідних солистів оперних театрів Москви очолюють українці: чудові ліричні тенори І. Козловський та О. Серєда, героїчний тенор В. Дідковський, драматичне сопрано А. Билевська, баритон О. Любченко і багато інших. Самі українські актори під час декади українського мистецтва в місті Москві 1936 р. стверджували, що далеко переважає частина художнього складу Великого Московського театру складається з українців.

Не намагаємося власти в перебільшення. Імена українських мистців числяться сотками. Ім судилося заграти першу скрипку в історії московського мистецтва і вони виховали силу вже власних талановитих московських сил. Силу наших творчих мистецьких душ проковтнула Москва й продовжує далі. На цей раз вкупі з мистецьким надбанням Середньої й Південно-Східної Європи. Сила вивезених німецьких мистців — яскравий приклад чому. Але чи не близько час, коли окуповані Москвою народи виявлять волю повернути собі мистецькі й надбання? Як тоді буде виглядати московське мистецтво?

Москва знає ск, і тому буде міцно боронитися!

Микола Вірний

ОДИН І МИЛІОНІВ

1935 рік... Зима... Гу-гу-гу, стучав темлявою пронизливий світло паротягу. Давніко виступували в такт колеса пасажирського поїзду, чинилися засипані снігом рейки у світлі режискторів. Минувши семафор та повільно звільняючи біг, поїзд зближався до невеличкої станції Г. і задержався. Заскреготав зловіщо колесами, збудилась темрява. Вухаючи квітка пари, викинувши на перон одного пасажирів, позичнув, свиснув і почував у глибокій простір біля засніженого шляхом. Ще хвилину і знову все довкруги потонуло в солодкій тиші. Тільки слабе світло слектучої лампи, що виторвало довгі дивні тіні на пероні, голосило всім про мікне задержання поїзда.

Стояв високий, плечистий, гонимий пив коєтками чисте морозне повітря. Інтерти опинилися в своїх рідних сторах. Так, не хочеться вірити, але він справді вє тут, на своїй рідній, так добре знаній, а члі. Ось чар дини залізничний двірць, а ввєрши лучиле його не одне переживання. Зєв це саме. Нічого не змінилось. Новолі спрамував свій зір на дорогу, що обвітає білім покривалом, гинула в глибокій темряві. Недавег думавши, підняв а земля валіву й певним кроком ступив на добре знану дорогу. Він знав, що в кілометрів відсїєла д. має його родина оселя. Він знав, що й те, що це одинока дорога, яка може доповрадити його до рідної хати. Йшов веселим, не відчувачи зима.

Танцював вихор дорогою, скрипав сніг під ногами Дмитра. Час — від — часу морозом полосконе шию, щипне за ніс, ударить по голові й танцює далі. І Дмитро його не чув. Роєм обсіли його думки. Б років тому, йшов цією самою дорогою зі свого села. Б років тому — прадав його, доби відсїєла далеко, аж ген на півночі, у хвилях вілого моря, піддержувати своє життя ловив рибу.

— Так, пригадує собі — і мимоволі дроз пробігав по його тілі, коли згадає ледні гори півночі, риболовний пароплав і дикі зарослі обличча рибалок. Чим більше минало днів, тим більше тягнуло Дмитра до рідного села. Навіть не отямився, як став приближатися до рідної оселі. Новолі почало розвиднюватися. Ось і перша хата. Дмитро приставнув. Рівновий спокій села почав хвилювати його. Мимоволі пригадалась оповідання земляків, яких він зустрічав в Архангельську, про голод на Україні. Дмитро не вірив їм. Чи ж можна було вірити? Як усього було так багато? Він же знає, якось невтішна радість та жаль огорнули Дмитрову душу. Рушив далі. Читав поглядом знайомі хатини, вівав придорожні єї верби, вівав ледви замінний спід снігу ставок. Чагло до його вух долетів протяжний гудок цукрового заводу. Була 8-ма година ранку. Приспівав кроку, бо знав, що в цей час проходить зміна робітників і сподівався зустрінути декого зі знайомих.

— Добрий день вам! — поздоровкався Дмитро, підходячи до групи робітників, що виходили з брами. Дехто від-

ловів. Інші, не звертаючи уваги на Дмитра, опинились днаше, смакуючи в устах скручену з махорки цигарку, до при кожній втагуванні спалювала синім газетним вогником. Дмитро підійшов до самої брами, і при світлі лампи, що виглядала прямиосталась на стіні контрольної будки, вдивлявся в обличчя робітників.

— Дядьку Павле! — вирвалось у нього ім'я далекого родича.

Старий віком, зігнутий вдвоє злидніми та талом працею дядько Павло, приставнув та недовірливо, сплудом, глянув у сторону Дмитра. Один погляд вистарчав, щоб очі широко відкрилися, а лице прибрало ішої краси.

— Бєже Дмитро! — прошепотів дядько.

— Так, він семий! — зворушиво пролізло крізь горло Дмитра, що з відкритими думками впа в обличчя дядька.

— Відомо, — почав дядько — тут холодно, і ти єм вмучений дєревег.

Аж своєю сина зловив його під руку й провадив до себе. Не дорозі оповідав уривками, як те не його віддзіді влада, щоб егерти еліди по родині Дмитра, аніціоналізувала його майно та розвалила хату. Скоро опинилися вони в Павлової хаті...

— Ушу вже йти — сказав дядько Павло, встаючи від столу. — Скоро буде зміна. І зовсім не маю охоти на старість, щоб хтось посуджував мене за неточність. А ти подумай, може й сам поступити на завод — докінчував вже при дверях.

Дмитро мовчав. Сп'янілими очима дивився крізь вікно на вулицю. Серед нічної темряви з'явилися перед його очима картини з оповідання дядька.

Колективізація. Вільність селян не хоче йти до колгоспу. Активісти, вільності місцеві червоні партизани разом з міліцією конфіскують майно тих селян. Розкуркуленого селянина разом з родичами насильно висилають на Сибір. Горять незнати ким підпалені колгоспні скирти, падають прострелені активісти. НКВД паліє, укладаючи шпідники, внаєттовує невинних селян. Село не піддається, більше арештів, більше спалених скирт, більше вогнів радянської влади. Імає, бачучи, що нічого не вдіє, прибирає страшні методи організації колективного хазяїства. По селех від хати до хати снуються заготовщики, ті смі активісти забираючи своєне збіжжя і ярину. Очима чатають поїд вікнами, чи не гупає дє ступа, чи не парудять жорна. Кров'ю набігав їх лице. Трисками летять знайдені ступи, жорна. Хто може, де до міста, купувати хліб... тач, здоувши шма — ток хліба, хідає божевільним поглядом довкруги, болячись, щоб хто йому не відібрав, їсть скоро, жадібно. А пізнавши підходить міліціонер і копає в страшних корчах скнаєного селянина, плєє вбїк і наказує дворникам: "Уберіте єго.

Бот сволоч, обелся."

Голод... Слово, що нищить мільйони людей. Села і хутори заросли високими бур'янами. Недавно приватні, біленські хатки лежать розвалені. Нема кому їх доглянути. Їх мешканці, колодахи спужі, лежать на вулиці, клунах та садниках, бляскаючи очима в блакиті неба. В селах господарств є волохаті вошки. Повітря завжди чисте, наповнене ароматом розцвілих весною садів, було затроєне випаром людських трупів.

Почалась мандрівка в Донбас. Та не в стані були його шати врятувати всіх збігців від голодної смерті. Багато шукає рятунку за межами України.

Кавказ, Середня Азія, Урал, Ленінград, Москва, Горькі та далеким північним Архангельськ чи Кольський півострів, погрібує у собі не одно життя колись щасливих потомків козаччини.

— Невмеши горе стрінуло й мене — думав Дмитро. — Батька докінчили в часі українізації, а мати з гора та болю скоро почерка. Й я мусів кидати рідні сторони та йти між чужі люди, шукати праці, щоб зберегти своє існування.

Сів змучено на лаву і довго це мучили його думи. Починав пораз більше усе розуміти.

Кілька днів пізніше Дмитро працював, як черговий помічник майстра на цукровому заводі. Подякувавши за гостинність дядькові, перейшов шукати в гуртожиток на заводі. І від тоді почав продовжувати "щасливе" життя цього робітника. По тяжкій 8-ми годинній праці спішив до гуртожитку, щоб там упорядкувати децю одіжу та білля, на котрому вже вибив своє нічне платно довгий час. Змучений організм примушував його кластися в ліжку, яке оживало вночі червонокривлястими звірцями, що заставляли Дмитра перевертатися з боку на бік, або чухатися аж до кроводілістості життєвих обставин вимагала того, щоб якнайкорше заложити родинне вогнище. На це недовго чекали. Одного дня, вільного від праці, рішив Дмитро трохи пройтися. Дорога його проходу окружувала вправо, побіч колгоспного двору. Бистро око Дмитра запримітило знайоми це з дитячих років дівчину, шот стояла по середині двору, перебиваючи з цebra молоко в рядочок усталених бляшаних баньки.

— Здорова, Насте! Що, ти і в вихідний день доїш корови? — цитав Дмитро.

— А хто ж буде за мене доїти? — відповіла Настя. Її завжди усміхнене лице та очі, в куточках яких ховалась тень смутку, так і вабили Дмитра. — Чому ніколи не зайдеш до нас — говорила дальше дівчина.

— Та, знаєш, якось то немає часу... Чи ввечері сходиться до тебе хлопці та дівчата?

— А ти, якщо такий цікавий, то прийди, подивися. — двозначно відповіла Настя.

— Ну, як ти так дуже хочеш, то прийду, може й сьогодні. — сказав Дмитро усміхаючись та потяг дає.

Вечером у Насті були вечерниці. Прийшов і Дмитро. Та хоча не були це вечерниці, як колись, про які залюбки згадували хлопці та дівчата, одначе тенденція думи дитячої степу навіть під найбільшим притиском умів для себе знайти розраду в вільних хвилинах від праці. З того вечора частіше Дмитро заходив до Настині хати. Аж розслабся по селі чушка, що Дмитро пішов з Настею до закусу розписуватись. Дмитро снував рожеві мрії. Думав, що коли оженяться, захвє трошки кращим життям. Та жорстока доля переслідує всі надії та сподівання. Недовго по весілля Дмитра закидали до селаради. Там ждав на нього вже енкаведист, який без слова запросив Дмитра до машини і поїхав з ним у район. Дмитро опинився в ярмі. Хтось доніс на нього, що він, як син бувшого петлюрівця, втік з далекої півночі та вернувся в рідні сторони з якимись чорними намірами відісно радянської влади. Слідство тривало довго. Настя бігала в селараду, а район, до начальника міліції. Але жойно не кілька місяців вернувся Дмитро з підірваним здоров'ям. Як повернувся, сейчас зголосився в конторі цукрового заводу. Там довідався, що його до праці вже не приймають. І так почався третій і останній акт трагедії життя Дмитра одного з тисяч подібних робітників "щасливої" країни.

Наступала осінь 1938 р. життя змусило Дмитра за-

бути завод і він, разом з кількома, що були в неласці, пішов на лісовозові пляти дерево.

Що ранку, поклавши через плече пилу та взявши за пояс сокиру, прямував він у ліс. Квасив дощ. Мокрий прихотлив додому Дмитро і, замість відпочивати, до пізньої ночі мусів точити сокиру та пилу. Почались приморозки. Впав сніг. По пояс в снігу треба було Дмитрові разом з товаришами добиратись до сосон. Та годі було знайти таким як він іншу роботу. Наступав день виплати грошей. Діставши гроші Дмитро переконався, що не вистачить їх на життя. Тому рішив, не звертаючи уваги на невідповідний стан здоров'я, перевищити норму.

Під дзенькіт пили та сокири напружувались м'язи, а серце кричало, щоб більше, більше...

Ставало душно. Спід старої кубанки лив на очі піт. Купайка ставала тісною. Розпазені Дмитро звільнився від шапки та кудайки, кинувши їх далеко на сніг.

— З тобою і сам чорт не зміг би тягнути пилу. — сказав одного разу сусід Дмитра, сідаючи обезсилений на зрубану сосну.

— Ха-ха-ха — сміявся у відповідь Дмитро. Провівши сокирою по снігу, набрав у долоню чистого пухлого снігу, стиснув і кинув у рот.

— Чому не їси? — питала заклопотана пастя дома, дивлячись на чоловіка, що підпершись рукою, сидів при бсто-стої.

— Не хочу. Голова у мене болять.

Опісля встав, вийшов у сіни, взяв сокиру, потримав у руках, пробуючи вістря, і поклав назад. Йому хотілось спати.

Раноким заплакана Настя бігла до лікарні. Лікар, що збирався робити обхід хворим, уважно вислухав її, сказав декілька слів фельчерці, швидко одягнувся і, потішаючи Настю пішов, до її хати.

— Його треба відвезти до лікарні — сказав лікар, скінчивши оглядати хворого.

— Що сталося, який стан здоров'я? — питали заплакані очі Насті.

— Нічого страшного — відповів, зрозумівши її, доктор — Це легке запалення легенів, — а думкою докінчував — чи витримає до вечора?

— Вас визнають до інженера! — гукнув контролер

проходячи біля станків до цехового майстра Василява.

Василєв виключив мотор стрічкової пили, яку якраз спробував і побіг до кабінету інженера. За кілька хвилин вертав, весело поклепуючи по плечі Дмитра. Три місяці пролежав Дмитро в лікарні. Загартоване суворими вітрами півночі тіло Дмитра витримало хворобу.

— Привів тобі помічника — сказав Василєв стоячому біля новоустановленого станку робітникові.

Відтоді Дмитро помагав різати восьмистрічковою пилою грубі балки.

Одного дня гудок, як завжди, кликав на обід. Виключивши мотори станків, робітники спішилися підкріпитись. Скоро зівши обід, Дмитро вернувся до цеху. Не дождавши кінця перерви, вклучив мотор, взяв балку і легко натискаючи, посунув по металевому столу. Перерізав одну, взяв другу, третю...

Раптом рознісся довкруги сильний тріскіт. Дмитро з усієї сили потягнув до себе ручний тормоз. І нагло до страшного тріскоту долучився людський стогін. Збіглися робітники та остовпіли. Перед ними, поруч з недорізановою балкою, та кусками поломаної стрічкової пили, лежав окривлений Дмитро. Прибіг фельчер, а за ним парторг.

— Що случилось? — звернувся останній до Василява, що оглядав мотор, пили.

Василєв розказав про випадок.

— Говоріть, перед самим концом обіднього перерива... саботаж... вредительство... І сейчас позову слідствениий орган — кричав, розмахуючи руками парторг.

— Земля буде вести йому слідство, а не НКВД. — пробурмотів під ніс старенький робітник, випираючи тямкою руки...

Так скінчив життя "щасливий" робітник в "найчас-

"вішій" країні.

ЩО НОВОГО В СВІТІ

І. Огляд світових подій.

Мирова конференція в Парижі.

Коли приїдете до Парижа на Люксембургський двірець, побачите прапор, спущений до половини мачу. Це б, звичайно знаком жалоби. Видко з цього, як кажуть скептики, що й в Парижі опущено прапор на знак жалоби по... мировій конференції. Мир помер. А ті, що це збираються в Парижі, не роблять нічого іншого, як тільки радять. Народи тривають цілими днями, а часто перетягаються до третьої години ранку та, як досі, не дали це ніяких конкретних вислідів. В атмосфері непевності та взаємного напруження конференція вступила в дев'ятий тиждень свого життя.

По кількатижневій дебаті надбудучиною Трієсту прийшло вкінці до порозуміння в цій справі, а політично — територіальна комісія для Італії займалася остаточним вирішенням кордонів для Трієсту.

На засіданні комісії під кінець промовляли делегати ЗДА та Югославії. Останній скритикував англійський, аме-

риканський і французький проекти в справі Трієсту та назвав його антидемократичним і антисоціалістичним.

З черги забрав голос делегат Америки, Конвелі, який повалив твердження своду попередника та між іншим зазначив, що досвід вільного міста Данціга показав, що чого добісти може така розв'язка. Він висловився, що Трієст не сміє бути сферою впливів ні італійських, ні югославянських. У Трієсті не сміють перебувати жодні війська, крім військ Ради Безпеки, і то тільки в разі потреби.

На другий день в дальших нарадах над питанням Трієсту осягнуто задовільні виследи. Обговорвано законодавчий проект. Між іншим рішено закон про рівноправність жінок з чоловіками. Вишинський якому, як відко, дописує французька кухня і лікери, був у веселому настрої, вправді питома во совітські, та докинув: "Трохи масла до каші ніколи не зашко — "Голодний кумі хліб на умі!"

Слідуючого дня у тьохгодинній промові Вишинський старався доказати, що згідно з переписленням, населення у Трієсті мають Югославці, й тому Трієст по-

винен бути залежний від Югославії. Міг би хтось подумати, що Вишинському залежить тільки на добрі своїй подругі Югославії Та річ не в тому. Головну роль відіграють тут особисті інтереси Росії. Маючи Трієст у югославянських руках, що є рівнозначне з тим, що мала би його Росія, вона мала б вільний доступ на Середземне море. Делегат Америки, який найшов підтримку свого англійського товариша, висказав думку, що Трієст треба розглядати, як одну цілість. У цій справі не досягнуто ніякого порозуміння. Подібний вислід прилав дискусії над справою відшкодувань для аліантських держав.

Велику несподіванку зробив делегат Словії, який другого дня попер рішення великої чwórки, силою якого відкинуто всі поправки, які торкаються вільної території Трієсту.

Семи голосами проти п'ять прийнято висок Англій, доби в мировому трактаті для Болгарії вмістити стаття про забезпечення її охорону національних меншин. Така поправка не припала делегатові СССР, який заявив, що сам мировий трактат забезпечує національні меншини. Як забезпечені національності у Словії, про це не треба гово-

рити. Там всі національності знаходять "охорону" в неприступних тайгах Сибіру. Та таке забезпечення не вдовольняє західні великодержави, які вже відкрили справжнє обличчя СРСР. А що такі СРСР і як виглядають їхні "демократичні" засади, знають вже добре західні аліанти, і тому не диво, що чимраз більше зростає проти-совітська реакція на заході. "Не уступати перед доганяними СРСР" - це гасло, яке видвигнув американський міністр Вільсон, стало підставою американської закордонної політики. Американська політика, проповідниками якої стали Труман і Бірнес, вступила на ясоний шлях, і тому не диво, що Труман зажадав уступлення Волдеса.

У зв'язку з промовою американського міністра торгівлі Волдеса, яку той вголосив минулого тижня в Америці, і у зв'язку з відгукми закордонних кругів, Волдес, на домагання Трумана, уступив.

Президент Труман на пресовій конференції заявив, що політика Америки в нічому не змінилася. Коли б мали зайти якісь зміни, це станеться тільки за згодою Конгресу, його самого і Бірнеса. Далше Труман висказав своє повне довіря Бірнесові та американській делегації, яка зараз перебуває в Парижі. Щодо Волдеса, то Труман, за його власними словами, зажадав уступлення, тому, що погляди бывшего міністра на політику Америки не є згідні з урядовими.

"Уряд США - сказав Труман - мусить стояти твердо, як мур, бо він відповідає за мир у цілому світі."

Волдес надіслав до президента Трумана листа, в якому приймає до відома своє звільнення і заявляє, що він далше буде боротися за мир та висловлює надію, що президент буде йому в цьому допомагати.

Промова Волдеса викликала велике враження на мировій конференції, напруження, викликане промовою американського міністра, поволі зникає, а це в зв'язку з заявою президента Трумана.

Друга заінтересована сторона - СРСР, в урядовому коментарі московського радія під небеса вихваляють Волдеса. Немає слів признання для оборок червоної політики. Совітський коментатор "Зеленков" з вдоволенням називає промову Волдеса "відповіддю для американських реакціоністів". Волдес, закликав до уступок супроти Росії і це не подобалося "реакціоністам". Він обстоював за тим, щоб СРСР могли робити, що самі захочуть, і це його знищило. Протиріччям задумам Волдеса та його промові була вголослена кілька днів пізніше промова Вінстона Черчилля у Швейцарії.

Ще не зовсім затерті враження з останньої промови Черчилля, зверненої виключно проти СРСР, а "непосидливий старшук", бывший англійський прем'єр, перебуваючи з ріднею у Швейцарії, вголосив у Шріцу нову промову. Тим разом промова його була замаскована костюмом філософії віри й етики.

Торкаючись питання миру в Європі, Черчилль запропонував створити Злучені Держави Європи, що було б єдиною запорукою миру.

"Коли Європа з'єднається і спільно господаруватиме своїми надбанями, тоді не буде границь частя, добробуту й радості її 300 чи 400 мільонів жителів." "Деякі держави /має/ вже відродилися, випочали, але більшість жителів Європи стоїть перед руїнами своїх міст і з острахом взирає на знак нової тиранії."

Продовжуючи промову, Черчилль, який в роки війни, щоб повалити фашистський режим у Німеччині, ввійшов у союз з цим гіршою бестією, який обіцявав відплату Німеччині, ввійшов і опритомів найскорше з усіх провідників муків, закликає: "В майбутньому ми не можемо собі дозволити на це, щоб за біль мнущими платити невинимість."

"Зізнайте, щоб усім запанували правда й воля."

Черчилль, коли говорив про відбудову й мир Європи, між іншим сказав, що першим кроком до цього буде тісна співпраця між Францією і Німеччиною.

"Не може наступити відродження Європи без сильної духом Франції та Німеччини." "Атомна енергія" - сказав Черчилль - мусить знаходитися в таких руках, які дають гарантію воєнним, однак не є неможливим, що за кілька

років вона може дістатися в інші руки. Свою промову закінчив Черчилль словами: "Позвольте Європі піднятися з руїн."

Між того, що британський уряд назвав промову Черчилля висловом особистих поглядів б.премієра, а не політики Англії, промова ця знайшла широкий відгук у світовій пресі, а зокрема у французькій.

Франція бажає цілковитого обезсилення Німеччини, а це щоб вона зайняла провідне місце в повосній Європі. Французькі, а також і чеські комуністичні круги ставлять вороже до плану Черчилля, отворити З'єднені Держави Європи, і протестують проти промови б.премієра, бо на їх думку Черчилль хоче створити західній блок народів Європи проти СРСР.

А блок такий пригадає б, хоч би для того, щоб насправду створити якусь цілість, яка могла б протиставитися совітським зазіханям. СРСР від довшого часу старався поширити свій вплив в Європі. Як не самі, то за посередництвом інших. Прикладом того є остана і подія в Трієсті.

Неспокій в Трієсті триваєть далше. Останньо підкинено бомбу під один будинок, який внаслідок експлозії знищений американською і італійською поліцією, яка розпочала розшуки, незнані злочинці обстріляли з машинних пістолів.

Бритийський уряд вислав ноту - відповідь угославії, в якій відкидає твердження югославського уряду відносно подій з минулого тижня, підчас яких заарештовано двох югославських старшин. Англія заперече, начебто англійські власті поведились невідповідно зі згаданими старшинами, і стверджує, що власне ці старшини своєю поведінкою довели до того, що їх арештовано. Крім цього, в ноті висказано переконання англійського уряду, що військові чинники і поліція поведились безсторонньо.

Подібну ноту відносно цього самог інциденту вислав уряд Америки, і крім цього запротестував проти насильства югославських елементів та проти невиконання наказів американських військових властей.

Йоним є, що сама Угославія не відважилася б на викликування подібних інцидентів, але, піддоджувана СРСР, чується сильною і в цей спосіб поширює червону "демократію".

СРСР з своїми сатрапами вичікують відповідного моменту, щоб могли заатакувати противника. Там, де відчувають свою програму, атакують і чекають так довго, аж винайдуть слабу сторіжку суперників. І так було зі справою біженців. Довгий час не торкалися того питання. Самі не хотіли його відкривати, а вичекали, коли на міжнародній арені появилася злема скитальців.

На останньому засіданні господарської ради при ООН в Нью Йорку обговорено знову справу скитальців. Запропоновано створити міжнародну організацію, яка б зайнялася переселенням скитальців. Проти такого ставлення справи виступив совітський делегат, який заявив, що світ має шалшеє поняття про проблему скитальців. Він сказав, що мільони біженців повернуло на свої батьківщини. Решта це люди, які агітують проти Совітського Союзу.

Ми найкраще знаємо, як виглядає цей поворот на батьківщину і одне може сказати, а саме, які Сибір, які непроходні степи Казахстану не в і не будуть нашом батьківщиною.

Совітський делегат заявив, що найкраще розв'язати цю проблему була б міжнародна репатріація. На цю част, уряди Англії та Америки спротивились такому способу задоволення справи.

Важачи змусити англійців виділити певну скитальців, головую з Польщі і чехословачьких держав, неспасні червоні сили, у зв'язку з діями у совітській окупаційній зоні американської комісії, що займається перенесенням тліючих останків власних американських летунів і воєнків, заборонили того права англійцям, мотивуючи це тим, що: "живі люди є важливішим мертві". Видко, що СРСР має в плані будувати другий канал Сталіна, і брак їм уже людських кісток.

Та англійці, які вже давно відкривали політику Совітів, заявляють, що ця спроба вимушення СРСР не вдасться.

До великої різниці поглядів дійшло між делегатом В.Британії й совітським, а краще сказати делегатом совітської України, хоч це одна й та сама фірма, тільки шийд іншим. Коли обговорювало питання біженців в Європі, представник України без застанови заявив, що їх треба вислати до своїх країн /збільшилося б число комсомольців - безробітників/ але британський делегат спротивився тому - та сказав, що їх не можна вислати, хоч би з гуманітарних причин.

Думаємо, що коли делегат сов.України почув це слово, дуже здивувався, бо в лексиконах червоної "демократії" слово гуманістність пояснюється, як буржуазна видумка.

II. Голоси чужої преси.

Україна домагається списків скитальців.

19.9.46./ Підчас цього, як економічна і соціальна рада при ООН, продовжувала свої дебати в справі створення міжнародної організації для збирання українських делегатів, український делегат п.Медвідь зажадав, щоб Англія й Америка видали списки збігів, які знаходяться в їх таборах.

Він заявив, що Совітський Союз має право бачити їх списки, та повторив російське домагання, щоб скитальців репатріювати, як також оскаржив таборові власті, що вони дозволяють на "фашистську" пропаганду.

П.Медвідь сказав, що скитальцям говорять "чужесні казки" про поселення їх в інших краях, щоб не допустити їх до повертуту додому, і додав:

"Англійський делегат Павло Мартін сказав, що Канада згодилася забрати 4 000 членів бывшего польського військового ген.Андерса."

Коли Рада Безпеки ООН зібралася під керівництвом Громіка, щоб продовжувати дебати в справі Греції, Польща стала по стороні України й піддержала акцію ООН проти Греції.

Польський делегат Лянге сказав, що є достаточні докази в українському оскарженні, що Греція є загрозою на Балканах. Він заявив, що "ми мусимо негайно дось зробити, щоб уникнути інтернаціонального конфлікту на Балканах."

Доказуючи, що має довгу листу імен бывших нацистських колаборантів, активних у теперішньому грецькому режимі, Лянге продовжував:

"Ми не интересуємося внутрішніми справами Греції як такої. Однак Польща вважає розвиток фашистських операцій у Греції чимось більшим як внутрішньою справою."

Він сказав: "Ми вважаємо цю справу так багато інтернаціональною, як скупчення нацистських воєнних злочинців урядом Франка в Іспанії."

Засуд смерті в Німеччині.

19.9.46./ Совітський військовий суд у Німеччині, засудив на смерть 17 - тліючого німецького хлопця, Горста Шульца, та багато інших хлопців, подібного віку, на довгі роки арешту.

Він був оскаржений як провідник, а інші - як члени "Чорної Фуки" - терористичної групи, яка планувала антисовітську пропаганду, акти саботажу і нічні напади на воєнків.

Після арештування забрали від цієї організації машину зброю, пістолі і протитанкову зброю. Більшість з них була попередньо у "Гітлер Югенд".

Трутина, що може струїти 140 мільонів.

21.9.46./ Член американського наукового товариства, д-р Джордж Вент, виявив, що американська армія має трутину з такою силою дії, що одна унція цієї трутини може вбити все населення Америки й Канади.

Америка, сказав науковець, вже видала більше як 12 мільонів фунтів шт. на дослідні у цій ділянці та додав, що довершені висліді могли б бути легко подворені якоюнебудь іншою країною.

Д-р Вент заявив, що атомові бомби є безкорисними проти ворога, який посідає цю біологічну зброю.

Франко мусить платити аліантам.

21.9.46./ Уряд генерала Франка скоро знайдеться у парадоксальному положенні погадження з ООН справи грошей і зброї, доставлених Німеччиною для його піддержання та підсилення.

Німецька й італійська поміч Фран-

кови почалася зраз після його повстання 18. липня 1936. року проти еспанської республіки. Допомога, яку дав Муссоліні Франкові вносила 5 мільярдів лір.

Минулого року в грудні, Еспанія підписала торговельну угоду з післявоєнним італійським урядом, установляючи рівновагу належності 50 мільйонів доларів, з огляду на упадок вартості ліри.

Промовець еспанського закордонного міністерства назвав це зрівноваження "довг чести".

Листа плати Гітлера не була ніколи опублікована, однак поінформовані дже опереджа оцінюють її від 400 до 500 мільйонів райхмарок, передвоєнної вартості 160 до 200 мільйонів доларів.

Обчислюють, що Еспанія заплатила Німеччині около 300 мільйонів райхмара, через довіз потрібних товарів до Німеччини підчас війни. Одночасно, альянські урядові кола обчислюють, що німецькі офіційні й напівофіційні добра в Еспанії досягають вартості 40 мільйонів доларів, з яких половина знаходиться в альянських руках.

Еспанська проблема.

Сьогодні всі держави - переможці стараються розв'язати еспанську проблему так, як цього вимагає їх власний інтерес. Французький уряд помімо своїх власних клопотів внутрі держави не забув також, що існує еспанська проблема. Справа тільки в тому, що Франція як така не може цієї справи розв'язати. Тут розходиться про те, щоб вона мала реальну й конструктивну політику, не говорячи вже про силі політику, гідну сильного краю. На жаль Франції цього бракує.

Еспанський факт існує, так як існує солідна еспанська держава піддержувана більшістю горожан, мимозмучення громадянською війною та її виборками.

15.3.46.р. французький уряд під натиском французьких комуністів порішив замкнути французько - еспанський кордон, чим заманіфестував неприязні відносини між обома державами. Однак й цим не досягнуто повної односторонності в країні. Французькі інтереси в Еспанії є далеко важливіші від еспанських інтересів у Франції. Сподівання, що уряд ген. Франка ско-

ро уступить є так само марне, як сподівання про упадок марш. Тіта.

Французькі інтереси в Еспанії є подвійні: економічні та міхаліянські /патронат/. Через щільне замкнення кордону французький інтерес є поважно загрожений у користь Англії, Америки та Швейцарії. Пересуд, що Франція йде правильними своїми дорогами довіз до експлоатації усіх патентів, які мали приміння на еспанських залізницях, а це мабуть є одне з найважливіших. З другої сторони це й те, що в плані модернізації еспанських середників продукції, де в грудні м.р. була допущена й Франція. Вона дала та сам рад своїх послуг, щоб створити бюро студій зі завданням перевірити можливість достарування французьких матеріалів.

Не треба й згадувати, що зараз ціла ця робота задержана, бо Еспанія, щоб заповнити цю прогалину своєю економічною життя мусять звернутися до англосасів, щоб одержати фахівців та необхідні матеріали.

Французький закуп в Еспанії є рівно цільовий зрівнений в той час, коли французам бракує тих необхідних сировин, не говорячи вже про помаранчі чи інші овочі, що їх французькі діти не можуть одержати від стільки років...

Другий інтерес міхаліянський чиств. патронат рівно загрожений. Згідно з духом Потсдамського договору патронат був зложений з французьких, англійських та американських представників у Мадриді і мав за мету зліквідувати німецьке майно за кордонами Німеччини.

Вдійності еспанський уряд уже перемовив з Радю Альянської Контролі, як наслідник німецького ексуряду, щодо націоналізації соціалістів і німецького майна в Еспанії, а зокрема про право французьких, англійських й американських представників у Мадриді й погодився зберігати право відшкодування, як це альянті признали в Парижі.

В загальному йде про виключення німецького впливу на акордон і забезпечити систематичність сплат відшкодування в користь ООД. Такі ж договори вже заключено з урядами Швейцарії, Швеції та Португалії.

Франція, яка окупує зараз частину

Німеччини, повинна бути допущена еспанським урядом на правах рівності. Зараз ідуть переговори з Англією та Америкой за те з Францією мадридський уряд відмовився перемовувати, а німецькі інтереси в Еспанії є надзвичайно важні для Франції.

Англійський та американський уряди не радо перемовують без участі Франції, але така постава на довшу мету, здержуючи всі перемови з Еспанією може задержати їх і з Португалією, Швейцарією та іншими заінтересованими країнами.

В такому випадку, що виглядає найбільш правдоподібно, з ліквідації німецького майна Франція не зможе вигнати жодної користі.

Не треба теж говорити, яку шкоду принесла для престижу Франції неприязність університетських професорів в Еспанії.

Брутальне замкнення французько - еспанського кордону було великою помилкою. Його внаслідок б тільки скористувалися урядом ген. Франка. Це однієї надалі, яку піддержував по дитячому теперішній французький уряд. Подібно піддержував уряд своїх ворожан, уповираючи на німецькі труднощі перед і підчас війни. Такі події творять комплекс, який ставить Франції позаду дійсності і вказує на брак політичного сенсу.

Уряд знає про цю справу так само, як знає про деякі угруповання комуністів, які під покриттям еспанських односторіть стараються в Східних Пірнеях створити сутички, які мали б довести до цілковитого зрівнення з Еспанією, але це не вдалося, бо маску зрівнано.

Легко зрозуміти, що французькому урядові прикро признається до помилки. Можливо, що до найбільших виборів нічого не вдасться з цим зробити. Жаль однак, - кінчить часопис, - що французька зовнішня політика так дуже залежить від клімату внутрішньої політики, який вільності не представляє правдивого французького інтересу. / За французьким часописом "Пароль франсес" - з дня 31.8.46.р./ А.

Життя УКРАЇНЦІВ

Большевицький шпиг за українцями в американо-американській зоні.

Асоцієтэд Прес повідомляє з Франкфурту над Майном, що єдиним здемакованим большевицьким шпигом, який використовував УНРРА для своєї підвільної роботи, була Лена Герц - Крупенко. Вона сама призналася, що була агентом НКВД та що її завданням було шпигувати за українськими скитальцями. УНРРА повідомила, що Лена Герц - Крупенко зголосилася до праці в УНРРА як лікар, подаючи себе за німку. Зі свого "стратегічного посту" начального лікаря одного табору скитальців вона слідувала за активністю українців. Американська контррозвідка відмовилась надати, чи Герц - Крупенко відкрила теж яку американську вліску таємниці та подала до НКВД. При цій нагоді Асоцієтэд Прес пригадує, що багато українців, які підчас війни мусяли покинути свою батьківщину та які перебувають в таборах УНРРА в Німеччині, відмовилися вертати до СРСР. Згідно з американською практикою їх не змушують силою до повороту, хіба що зажадано б їх видачі як воєнних злочинців. Шпигунку Герц - Крупенко, в мешканні якої знайдено велику кількість наркотиків, завернено до СРСР. УНРРА заявила, що вона нічого не знала ані про активність Герц Крупенко, ані про те, що вона була болшевицьким шпигом.

З російської школи між лемками.

З московітської, філадельфійської "Правді" поміщено статтю під н. "І на хлопів треба бучка" у відповіді на допис у цій газеті, що "на хлопів треба бучка". Стаття береться до "хлопів", головню "православних лемків", що не дбають за школу й не посилають дітей вчитись "русского азику", себто російської мови. Читамо в цій статті таке:

"Я не раз хотів відкрити російську школу. Проголосив я в церкві, що починається наука, та щоб діти, що

є у шкільному віці, прийшли до школи. На перший раз прийшло 10, на другий раз 5, а на третій 2. Я заявив на проповіді, що буду вчити, хоч би тільки одна дитина ходила. Але потім і цієї одної не було."

Відзначили річницю.

Совітські джерела доносять, що "трудящі" міста Львова відзначили другі роковини визволення міста, та що з приводу цього львівський державний історичний музей підготував виставку. Великий розділ виставки присвячено темі "Львів у сталінській п'ятирічці."

"Україні - найбільш свідомі люди"

Так висказується про українців Джан Фішер у статті "Заявані люди в Кремлі", поміщені в "Гарнере Мегезин" на серпень 1946. Він стверджує, що на підставі досліджу, перебуваючи в Україні як член місцї УНРРА, що наглядла над розподілом допомоги в Україні. Так багато людей пише Фішер зникло з овиду в часі сталінської чистки, в 1937. році, "абути не задо інше, а тільки за те, що ставились приязно до чужинців. Це навчило людей бути тепер ще осторожнішими під тим оглядом, пише Фішер, що дойно верну до зда. Описуючи, чого і кого лякаєть ся Кремль /наибільше ЗДА/ Фішер згадує теж і про величезне знищення України.

Поляки в "Малопольське".

Нью Йоркський "Нови Свят", пише про те, що діється в західно - українських землях з поляками, зокрема про "одпольське Малопольське і Східної Каве, до Львів уже цілковито відпольщені. Часопис надіється, що ще залишилось у Галичині до 100 000 поляків. В Станіславським давнім воєвідстві, пише газета, вже нема поляків, а є ще села з поляками в повітах: Тернопільським, Теревольським Скалатським, Збаржським, Березанським і Перемиським. В статті читемо

ще таке: "Напади й морди з чисто українського боку вже минули. Грасують це "бандерівці", але до раз рідше. Вони натискають на приспівення виїзду останніх поляків з цієї землі!"

Вїхав для допомоги скитальцям.

Філадельфійський "Шлях" проголосив, що дня 4. серпня вїхав до Європи С. Т. Стах, б. секретар еп. К. Бога - чевського, зі завданням "нести по мич нашим скитальцям на місцях їхнього перебування."

/ "Свобода" - серпень - 1946.р./

Україні в Бразилії.

В етотіці провінції Арана, Куритиби, відбулося святкування 80-річчя першого поселення українців у Бразилії. В святкуванні взяли участь представники Української Католицької Церкви, бразилійської цивільної і військової влади та великі маси українців.

Місцеве українське пресо з признанням підкреслює, що це було перше, від років дозволене українцям прилюдне святкування в Бразилії.

Україні в Німеччині.

Апостольська Візитуря для греко-католицької Церкви в Німеччині проголосила конкурс на будову українсько-католицького храму в Мюнхені. За найкращі проекти визначено три премії: 4 000, 2 000 і 1 000 німецьких марок. / "Нові дні" ч. 140./

Польща може дістати Львів і Волиньський межини.

Лондон. - Флетинг "Іст муп" подає:

"З оглядає, що підчас недавньої візити варшавського уряду в Москву для обговорення військової угоди між СССР і Польщею, росіяни порушили справу кордону на Одрі й Нісі.

В часі цієї візити росіяни склонувались до того, щоб віддати Німеччині межини Штетин / і Вроцлав / Бреслав /, а також Долішній Шлесск. Як від-

шкідування Польща мала б дістати Львів і нафтову кітловину."/>"Н.Ш.Н-62./

Оголошення

Повідомляємо, що в понеділок 30.9.46. о год. 19,30 в домівні штабової читальні відбудуться перші надзвичайні Загальні Збори Літературно-Мистецького Клубу зі наступним порядком нарад:

1. Відкриття
2. Звіт голови з дотеперішньої діяльності.
3. Дискусія над звітом
4. Вибір нової чи доповнення старої Управи.
5. Справи видавничі.
6. Девентуалія.

На випадок неявлення вимаганої кількості членів - Загальні Збори відбудуться одну годину пізніше без огляду на скількість членів.

Управа Л.М.К.

Спростування

В "Батьківщині" - ч.37./51/ в статті "3 антирелігійного життя в Україні" ст.2. в правій шпальті в 30-му рядку згорі надруковано: "...різко протипапський характер."
Має бути: "...різко протипапський характер."

ЧИ ЗАСТЕ, ЩО...

... в Америці будуть новий літак, який може перевозити 400 воєнків, а виліт у цивільному летунстві зможе транспортувати 80 пасажирів. Літак буде довгий на 56 метрів, а крила будуть довгі на 90 метрів. Мотори силують 65 000 коней будуть розміщені в крилах. Літак зможе транспортувати 125 тон при повному об'язанні, оскільки швидкість 540 км на годину. Версія не буде перевищувати 6-ох людей.

... лондонський щоденник "Дейлі Експрес" установив своєрідний рекорд світа, випустивши в одному тільки дні 3 200 000 примірників свого видання.

... в Англії виготовляють двоцилиндрове авто, яке спалє на 100 км. тільки 4 літри бензину. Авто досягає швидкості 115 км. на годину.

... королем кокосових островів є молодий англієць Діан Росс. Кокосові острови лежать 1000 км. на півдні від Суватриві. Король задумує повернути до королівства, як тільки пізнає малійську мову. Родина Діана поселилася на кокосових островах в 1827.р., і одержала

королівський "патент" від англійського короля, під якого протекцією ці острови знаходяться.

... згідно з податковими документами найбагатшим чоловік в приходу є президент Метро Гольдвін Маєр /фільмова фірма/, якого прихід сягає суми 900 000 доларів. На другому місці є начальник директор Генераль Моторс з пенсією 450 000 доларів. Такі артисти, як Фред Муррей, Денні Дурбін і Барбара Стенвік заробляють 300 - 400 тисяч доларів.

... шведська академія признала нагороду Нобля в ділянці медицини д-р. Флемінгові і д-р. Флоренсі за винайдення і пристосування пеніциліну. Шведський хемік Альфред Нобель /1833 - 1896/ винайшов динаміт і на ньому доробився великого багатства. Нобель признав величезні суми грошей на філантропійні цілі і уфундував нагороди, які признаються щороку за найкращі літературні праці, а також за праці над устійним миром.

Нобель думає, що винахід динаміту буде кінцем всіх воєн. Однак це перед смертю міг був переконалися, що помилка.

... детективи Шкотланд - Ярду шукають за дівчиною гангстером, яка недавно з револьвером в руках спільно з 2-ма чоловіками обрабувала жінки на головній вулиці Лондону. На терені Лондону жінки - гангстерки є новістю.

... в Англії винайдено нові застріки проти чакотки. Ці застріки винайшов бактеріолог з Оксфорду А.О. Велс. Їх одержують з спеціальної породи польової миші, а винайдено їх на коротко перед війною.

Англієць вчуні кажує, що ці застріки, даватимуть дуже гарні висліді і що ними буде можна вбивати бактерії чакотки в молоці.

... на одному з університетів Америки випробували недавно матеріал на убрання, який буде "віддихати". Той матеріал перепускає тільки в одну сторону, воєність, ані холод ззовні не зможе від криз нього передістатися. Натомість віддих людської шкіри легко передістатиметься назовні. Одиги такі вже продаються, а будуть вони призначені для американських воєнків, які перебувають на Аляосі.

... винахідником "вічного пера" був скромний монах з монашого чину оо. Капудинів в Савондії. В часі своїх довгих мандрівок, носив він зі собою у торбі плямину з чорнилом і все притралолося йому таке, що чорнило виливалося. Брат Камдіт почав думати нал тим, якби по-

му запобігти. Довго пробував, майстрував, аж одного дня впав на думку зробити перо зі збірником на чорнило. Збірник був зроблений з мосоїної рурки, яка замикалася корком за допомогою спірального дроту.

... в полудневій Англії спустили на воду корабель, що є цілковито зроблений з пластичної маси. Внутрішнє урядження зроблене також з пластичної маси.

... машинка до курення папіросок перестала бути жартом і є зараз річчю актуальною. Як повідомляють з Америки, американські вчені в одному з летунських лабораторій збудували штучну голову, яка віддихає носом і устами і може навіть курити папіроси. Ця голова служить до випробування масок, які носять летуни на великих височинах. Модель створений американськими вченими має форму людської голови. Череп є з дерева, м'язи з неопрену, а шкіра з синтетичної гуми. Внутрі перебігають електричні дроти, які надають голові температуру людського тіла. З головою звучуться штучні легені, які порушуються за поміччю електрики.

... глибина моря є, як досі, найбільш недоступним місцем для людини, а це з огляду на великий тиск води. Однак тут техніка зробила великі досягнення. Людина озброєна в новітній нурковий панцир може опуститися на глибину 200 м. В спеціальній кумі до занурювання, досягнуто глибину 800 м.

... найглибша копальня на світі має 900 м. глибини. Однак вні є так гарячо, що там мусіли заінстальовати спеціальні прилади до охолодження повітря. Поплачуться це тільки від того, що це є копальня золота.

... минуло вже понад 100 років від винаходу сірників. В р. 1805. існували вже "пачки" до запалювання цигар, яких головка буда зроблена з сірки і хльору потасу. Запалювало їх в цей спосіб, що замурувало їх у флашочку наповнену сірковим квасом.

В 1832.р. винайдено фосфорові сірники, які запалювалися при потиранні о скляний папір. В 1833.р. powstała у Відні перша фабрика тих сірників, в якій застосовано вперше нововинайдену машину до перегинання пачки. До цього часу пачки сругували інваліди з наполеонських воєн.

... знаний бельгійський вчений Джон Пікард, який приїхав з Англії до Нью Йорку подає до відома, що він працює над конструцією нового стратосферного балюну, який буде міг досягнути височину 30 000 м.

З життя в таборі

Дня 23.9.46.р. в залі таборового театру відбулися збори Об'єднаних Товариств Таборової Просвіти/ОТТП/.

Р години 20-тій п. Івж. Микулин відкрив збори, при участі 147 делегатів і гостей. Збори обрали президію в складі: хор. Ониско - голова, п. Лявчинович - секретар і хор. Керод - член президії.

На зборах відчитано протокол попередніх - перших установчих зборів тов. "Просвіта", в якому підкреслено, що "Просвіта" має за завдання скріпити національну свідомість нашого народу.

Після відчитання протоколу сот. Микулин зложив звіт в діяльності, в імені Управи. В своїому звіті він підкреслює значіння "Просвіти" за час 78- років її існування, для нашого народу.

Управа "Просвіти" створила до своєї помочі три окремі комісії:

1. Культурно-виховну комісію
2. Імпресову комісію
3. Видавничу комісію.

За чотири місяці існування таборової "Просвіти" вона zorganizувала 12 філій із 2 224 членами, як також 12 домівок для цих філій. Число читачів зросло з 1 223 до 2 425 осіб. Вибіорили, якими диспуно "Просвіта", постійно доповнюється при помочі нашого Допомогового Комітету в Рмді.

За цей короткий час відчитано 42 рефератів на різні теми. Окремі філії влаштували також для своїх членів огляд технічних подій. Зорганізовано 7 виховних самоосвітніх гуртків, які вели свою працю серед таборовиків, як також просвітницьку оркестру. Деякі філії видавали стінні газети, а ОТТП заложивши видавати свій орган "Світло".

Влаштувано два конкурси, з яких останній був з нагоди свята Зброї на день 31.8.46.р.

"Просвіта" також заопікувалася мало-та неграмотними.

Після цього сот. Підгайний подякував сот. Микулинової за його працю, а хор. Ониско підкреслював труднощі, з якими добилися зустрічатися Управі Товариства, та зазначив, що

успіх праці є дуже великий.

Прийавні делегати прийняли одностайно звіт з діяльності уступаючої Управи й уділено їй абсолютної.

По уділенні абсолютної хор. Ониско відчитав правильник ОТТП, який делегати прийняли одностайно.

По 5-ти хвилинній перерві слово мав командант табору, майор Яскевич. Він привітав усіх членів зборів та зложив подяку голові Управи за його активну діяльність.

Опісля збори приступили до вибору нових керівних органів - Управи товариства та контрольної комісії.

Головою Управи збори обрали сот. Дябогу, де сять членів Управи та контрольну комісію.

Після вільних внесків і запитів збори закінчено.

В.В.

Концерт церковної оркестри

Дня 24.9.46.р. заходом Таборового Товариства "Просвіта" відбувся в залі таборового театру концерт церковної оркестри під батогом п. Самійленка. Програма складалася з 16 -ти точок, в якій склад входили народні та стрілецькі пісні.

Заповідач п. Віталій Бендер кидав веселими дотепами тісно зв'язаними зі змістом кожної пісні та своєю дотепністю заповнював міхточкові перерви. Оркестра виконала своє завдання бездоганно, так що на правду прямо було послухати цього концерту.

На закінчення заповідач подякував за численну участь присутніх, оправдуючись при цьому відносно можливих недотягнень наміченої програми, але новозорганізована оркестра мав перший раз нагоду дати свій прилюдний виступ.

Належить однак з приємністю признати, що концерт випав добре ммо того, час підготовки був дуже короткий. Новозорганізованому ансамблеві бажаємо найкращих успіхів.

Присутній.